

Midwives, Saviors, Leaders

Source Sheet by Tali Rothstein, Northwest Yeshiva High School

This source sheet explores the identity of the Righteous Women who were at the front lines of the Exodus from Egypt.

In part 1, we will discuss the midwives - were they Egyptian or Hebrew? We will study different interpretations in the commentaries and discuss the midwives' identity and motivations, and the juxtaposition of birth vs. death, which alludes to the emergence and birth of Am Yisrael from within the bondage of Egypt.

In part 2 we will discuss the midrash detailing the argument between Miriam and her Father Amram. Why does Amram decide to divorce his wife? What does Miriam say to convince him to reconsider his action? What are the ramifications of this choice for all of the Am Yisrael? How does Miriam's stance emphasize the choices that the Hebrew women are making?

In Part 3 we will meet an unlikely savior - the daughter of Pharaoh. What is her motivation? She knows the identity of the child, why does she take him? Did she secretly convert? Does she tell Moshe that he is Hebrew and that his nursemaid is actually his biological mother, or does Moshe grow up ignorant of his heritage?

Part 1: The Midwives - Who were they? What did they do to defy Pharaoh?

Source:

Exodus 1:9-22

שמות א':ט'-כ"ב

And he said to his people, "Look, the Israelite people are much too numerous for us. Let us deal shrewdly with them, so that they may not increase; otherwise in the event of war they may join our enemies in fighting against us and rise from the ground." So they set taskmasters over them to oppress them with forced labor; and they built garrison cities for Pharaoh: Pithom and Raamses. But the more they were oppressed, the more they increased and spread out, so that the [Egyptians] came to dread the Israelites. The Egyptians ruthlessly imposed upon the Israelites the various labors that they made them perform. Ruthlessly they made life bitter for them with harsh labor at mortar and bricks and with all sorts of tasks in the field. The king of

וַיֹּאמֶר אֶל-עַמּוֹ הַזֶּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב
וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ: הֲבֵה נִתְחַכְמָה לּוֹ
פֶּן-יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי-תִקְרָאנָה מִלְחָמָה
וְנוֹסֶף גַּם-הוּא עַל-שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם-בָּנוּ
וְעָלָה מִן-הָאָרֶץ: וַיִּשְׁימוּ עָלָיו שְׂרֵי מֹסִים
לְמַעַן עַנּוֹתוֹ בְּסֹבְלָתָם וַיִּבְּן עֲרֵי מִסְכְּנוֹת
לְפָרֹעַה אֶת-פִּתּוֹם וְאֶת-רַעַמְסֵס: וְכַאֲשֶׁר
יַעֲנֶנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיִּקְצוּ מִפְּנֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיַּעֲבְדוּ מִצְרַיִם אֶת-בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּפָרָךְ: וַיִּמְרְרוּ אֶת-חַיֵּיהֶם
בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחַמֹּר וּבִלְבָנִים
וּבְכָל-עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֶת כָּל-עֲבֹדָתָם
אֲשֶׁר-עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרָךְ: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ
מִצְרַיִם לְמִילֻדַת הָעִבְרִית אֲשֶׁר שֵׁם
הָאֵחָת שִׁפְרָה וְשֵׁם הַשְּׂנִית פּוּעָה:
וַיֹּאמֶר בְּיַלְדֹכֶן אֶת-הָעִבְרִיּוֹת וּרְאִיתִן
עַל-הָאֲבָנִים אִם-בֵּן הוּא וְהַמַּתָּן אֹתוֹ
וְאִם-בַּת הִיא וְחָיָה: וַתִּירָאן הַמִּילֻדַת
אֶת-הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
אֱלֹהִים מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַתַּחֲיִין אֶת-הַיְלָדִים:
וַיִּקְרָא מֶלֶךְ-מִצְרַיִם לְמִילֻדַת וַיֹּאמֶר לָהֶן
מִדּוּעַ עָשִׂיתֶן הַדָּבָר הַזֶּה וַתַּחֲיִין

Egypt spoke to the Hebrew midwives, one of whom was named Shiphrah and the other Puah, saying, “When you deliver the Hebrew women, look at the birthstool: if it is a boy, kill him; if it is a girl, let her live.” The midwives, fearing God, did not do as the king of Egypt had told them; they let the boys live. So the king of Egypt summoned the midwives and said to them, “Why have you done this thing, letting the boys live?” The midwives said to Pharaoh, “Because the Hebrew women are not like the Egyptian women: they are vigorous. Before the midwife can come to them, they have given birth.” And God dealt well with the midwives; and the people multiplied and increased greatly. And because the midwives feared God, He established households for them. Then Pharaoh charged all his people, saying, “Every boy that is born you shall throw into the Nile, but let every girl live.”

אֶת־הַיְלָדִים: וַתֹּאמְרֵן הַמִּילָדוֹת
אֶל־פַּרְעֹה כִּי לֹא כַנְּשִׁים הַמִּצְרַיִת
הָעִבְרִיִּת כִּי־חַיּוֹת הֵנָּה בְּטֶרֶם תִּבְּאוּ
אֲלֵהֶן הַמִּילָדוֹת וַיִּלְדוּ: וַיֵּיטֵב אֱלֹהִים
לַמִּילָדוֹת וַיִּרַב הָעָם וַיַּעֲצֻמוּ מְאֹד: וַיְהִי
כִּי־יִרְאוּ הַמִּילָדוֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ
לָהֶם בָּתִּים: וַיֵּצֵאוּ פַרְעֹה לְכָל־עַמּוֹ לֵאמֹר
כָּל־הַבֶּן הַיְלִיד הַיָּאֲרָה תִשְׁלִיכֶהוּ
וְכָל־הַבַּת תַּחֲיֶינָהּ: (ו)

Sforno on Exodus 1:15:1

למילדות העבריות, to the midwives resident in the capital. It was obviously impossible for such a

ספורנו על שמות א' ט"ו:א'

למילדות העבריות לאותן שהיו בעיר מצרים, כי אמנם בעם כל כך רב לא היו שתי מילדות בלבד. אבל אחר שבגדו

large number of people residing in so many different parts of Egypt, to all be serviced by only two midwives. However, after the midwives in the capital, though Egyptian, betrayed the instructions by their king and explained to their king why they had done so, the king did not bother to rely on midwives anywhere else either, and the scheme was abandoned.

במלך מילדות מצרים, אחר שדבר להן
המלך בעצמו, לא שם לבו לבטוח
במילדות שאר מקומות:

Shemot Rabbah 1:17

And it came to pass, because the midwives feared God, that He made them houses.

Rav and Levi: one said houses of of priesthood, and one said houses of monarchy. Houses of priesthood and leviites - from Moshe and Aharon. Houses of Monarchy - from Miriam, since David came from Miriam...

שמות רבה א'י"ז

(יז) ויהי כי יראו המילדות את האלהים ויעש להן בתים - רב ולוי: חד אמר: בתי כהונה ובתי לוייה. וחד אמר: בתי מלכות. בתי כהונה ולוייה ממשה ואהרן. בתי מלכות ממרים. לפי שדוד בא ממרים, דכתיב ... ויקח לו כלב את אפרת, זו מרים. למה נקרא שמה אפרת? שפרו ורבו ישראל על ידיה.

"And Caleb took Efrat" That is Miriam. Why was her name Efrat? (Fertility) because Bnei Israel were fruitful and multiplied thanks to her.

אברבנאל על תורה, שמות א':א"י"א

ולא היו עבריות, כי איך יבטח ליבו בנשים העבריות שימיתו ולדיהן, אבל היו נשים מצריות מילדות את העבריות, ר"ל עוזרות אותן ללדת, כמו שאמר "בילדכן את העבריות".

':מדרש תדשא סוף פרק א

כ"ג נשים ישרות, גדולות בצדקות היו בישראל... ועוד יש נשים חסידות גיורות מן הגויים נשים כשרות, ואלו הן: הגר, אסנת, צפורה, שפרה, פועה, בת פרעה, רחב, רות, יעל

Shemot Rabbah 1:13

שמות רבה א':י"ג

(

(יג) כְּשֶׁרָאָה שְׁהֵם פְּרִים וְרָבִים, גָּזַר עַל הַזְּכָרִים, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (שמות א, טו): וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמִילֵדֹת וְגו'. מִי הָיוּ הַמִּילֵדֹת, רַב אָמַר כָּלָה וְחֲמוּתָהּ, יוֹכָבֵד וְאַלְיָשֶׁבַע בַּת עַמִּינָדָב. רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן אָמַר, אִשָּׁה וּבִתָּה,

יֹכְבֵד וּמְרִים. וְלֹא הָיוּ לְמְרִים אֲלָא חֲמִשׁ
שָׁנִים, שְׁאַהֲרֵן גְּדוֹל מִמֹּשֶׁה שְׁלֹשׁ שָׁנִים.
אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכַּהּ הוֹלְכֵת
הַיְתָה עִם יוֹכְבֵד אִמָּה וְעוֹשֶׂה צְרָכֶיהָ,
וְהַיְתָה זְרִיזָה, שְׂעֵד שְׁהַתִּינוֹק קָטָן הוּא
נִכְר. הוּא שְׁאָמַר שְׁלֵמָה (מִשְׁלִי כ, יא):
גַּם בְּמַעֲלָלָיו יִתְנַכֵּר נֶעַר וְגו'. אֲשֶׁר שֵׁם
הָאֵחָת שְׁפָרָה, שְׁהַיְתָה מְשַׁפֶּרֶת אֶת
הַתִּינוֹק, כְּשֶׁהוּא יוֹצֵא מִלֵּא דָם, פּוֹעָה
שְׁהַיְתָה נּוֹפֵעַת יַיִן בְּתִינוֹק אַחַר אִמָּה.
דָּבַר אַחַר, שְׁפָרָה, שְׁפָרוּ וְרַבּוּ יִשְׂרָאֵל
עָלֶיהָ. פּוֹעָה, שְׁהַיְתָה מְפִיעָה אֶת
הַתִּינוֹק כְּשֶׁהָיוּ אוֹמְרִים מֵת. דָּבַר אַחַר,
שְׁפָרָה, שְׁשַׁפְּרָה מַעֲשִׂיָה לְפָנֵי הָאֱלֹהִים.
דָּבַר אַחַר, פּוֹעָה, שְׁהוֹפִיעָה אֶת יִשְׂרָאֵל
לְאֱלֹהִים. דָּבַר אַחַר, פּוֹעָה, שְׁהוֹפִיעָה
פְּנִים כְּנֶגֶד פְּרֵעָה, וְזִקְפָה חֲטָמָה בּוֹ,
וְאָמְרָה לוֹ, אוֹי לוֹ לְאוֹתוֹ הָאִישׁ כְּשִׁיבּוֹא
הָאֱלֹהִים לְפָרַע מִמֶּנּוּ. נִתְמַלֵּא עָלֶיהָ
חֲמָה לְהַרְגָּהּ. שְׁפָרָה, שְׁהַיְתָה מְשַׁפֶּרֶת
עַל דְּבָרֵי בְּתָהּ וּמְפִיֶסֶת עָלֶיהָ. אָמְרָה לוֹ,
אַתָּה מְשַׁגִּיחַ עָלַי, תִּינָקֶת הִיא וְאֵינָה
יּוֹדַעַת כְּלוּם. רַבִּי חֲנִינָא בַר רַב יִצְחָק
אָמַר, שְׁפָרָה, שְׁהַעֲמִידָה יִשְׂרָאֵל
לְאֱלֹהִים, שְׁבִשְׁבִילֵם נִבְרָאוּ הַשָּׁמַיִם,

שְׁפָרָה. פּוּעָה, שֶׁהוֹפִיעָה פָּנִים כְּנֶגֶד
אָבִיהָ, שֶׁכְּתוּב בָּהֶם (איוב כו, יג): בְּרוּחוֹ שָׁמִים

Miriam Takes a Stand

Shemot Rabbah 1:13

Miriam is named Puah since she faced her father. Amram was the head of the Sanhedrin of that generation, and when Pharaoh made the decree to throw all male newborns into the river, Amram said: should we give birth for nothing? And so he separated from his wife (according to one source she was already pregnant).

Immediately, all Israel separated from their wives. His daughter said to him: your decree is worse than Pharaoh's, since Pharaoh's decree was only for the males, and your

שמות רבה א'י"ג

פועה, שהופיעה פנים כנגד אביה, שהיה עמרם ראש סנהדרין באותה שעה, כיון שגזר פרעה, ואמר (שמות שם, כב): כל הבן הילוד. אמר עמרם: ולריק ישראל מולידים?! מיד הוציא את יוכבד ופרש עצמו מתשמיש המטה, וגרש את אשתו כשהיא מעוברת משלשה חודשים. עמדו כל ישראל וגרשו את נשותיהן. אמרה לו בתו: גזרתך קשה משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ואתה על הזכרים ונקבות! פרעה רשע הוא, וגזרתו ספק מתקימת ספק אינה מתקימת, אבל אתה צדיק, וגזרתך מתקימת! עמד הוא והחזיר את אשתו, עמדו כל ישראל

decree is both on the males and the females. And Pharaoh is a rasha, so his decree might come to be or not, but you are a tzadik so surely your decree will hold! So he went and returned his wife. And the whole of Israel went and returned their wives.

והחזירו את נשותיהם. הוי, פועה,
שהופיעה פנים כנגד אביה:

Shemot Rabbah 1:22

שמות רבה א':כ"ב

(22) And his sister stood from afar... - Why did Miriam stand from afar? Rabbi Amram said in the name of Rav: Because Miriam prophesied and said "In the future, Mother will give birth to a child that will be the savior of the Jewish people." When Moshe was born, the entire house was filled with light. [Miriam's] father arose and kissed her on the head. He [Amram] said to her [Miriam]: "My daughter, your prophecy has been fulfilled".

(כב) ותצב אחותו מרחוק - למה עמדה מרים מרחוק? אמר רבי עמרם בשם רב: לפי שהיתה מרים מתנבאת ואומרת: עתידה אמי, שתלד בן שיושיע את ישראל, כיון שנולד משה, נתמלא כל הבית אורה, עמד אביה ונשקה על ראשה. אמר לה: בתי! נתקימה נבואתך, הינו דכתיב (שמות טו, כ): ותקח מרים הנביאה, אחות אהרן את התף, אחות אהרן ולא אחות משה?! אלא שאמרה נבואה זו, כשהיא אחות אהרן ועדין לא נולד משה, וכיון שהטילוהו ליאור, עמדה אמה וטפחה

That is what is said (Exodus 15:20)
"And Miriam the Prophetess, the sister of Aharon, took the tambourine..." Was she only the sister of Aharon and not the sister of Moshe? Rather, she had stated that prophecy while she was the sister of Aharon and not (yet) the sister of Moshe. When they put him (Moshe) in the river, her mother arose and hit her on the head and said to her daughter: "My daughter, where is your prophecy!?" And this is why the verse says "And his sister stood by from afar", for she wanted to know what would be the results of her prophecy. And the Rabbis say the entire verse was said with the Divine Spirit. "And she stood" similar to (Samuel I 3:10) "And G-D came and stood". "His Sister" similar to (Proverbs 7:4) "Say to wisdom, she is your sister". "From afar" similar to (Jeremiah 31:2) "From afar G-D is seen to

לה על ראשה. אמרה לה: בתי! והיכן
נבואתך?! והינו דכתיב: ותתצב אחותו
מרחוק וגו', לדעת מה יהא בסוף
נביאותה. ורבנן אמרין: כל הפסוק הזה
על שם רוח הקודש נאמר. ותתצב על
שם (ש"א ג, י): ויבא ה' ויתיצב. אחותו
על שם (משלי ז, ד): אמור לחכמה
אחותי את. מרחוק על שם (ירמיה לא,
ב): מרחוק ה' נראה לי. לדעת מה
יעשה לו על שם (ש"א ב, ג): כי אל
דעות ה' (וכל הענין):

me". "To know what will happen to him" similar to (Samuel I 2:3) "For G-D is all knowing".

Shemot Rabbah 1:12

...and when the Israelite women conceived, they would return to their homes. When they were about to go into labor, the women would go out into the fields and give birth in the apple orchards, as it is written: "I woke you under the apple [tree]" (Song of Songs 8:5). And the Lord Blessed be He would send an angel from the heavens who cleaned them and made them beautiful, just as a new mother grooms her infant, as it is written: "And as for your birth, on the day you were born..." (Ezekiel 16:4), and He grants them two round cakes, one of oil and the other of honey, as it is written: "And He

שמות רבה א'י"ב

אַרְבַּע גְּזֵרוֹת גָּזַר פְּרָעָה עֲלֵיהֶם,
בְּתַחֲלָה גָזַר וְצֹוָה לְנוֹגְשֵׁין שְׂיֵהִיו דּוֹחֲקִין
בְּהֵן כְּדֵי שְׂיֵהִיו עוֹשֵׂין הַסְּכּוּם שְׁלֵהֶן, וְלֹא
יֵהִיו יִשְׁנִין בְּבֵתֵיהֶם. וְהוּא חָשַׁב לְמַעַטָּן
מִפְרִיָּהּ וּרְבִיָּהּ, אָמַר מִתּוֹךְ שְׂאִיֵּן יִשְׁנִין
בְּבֵתֵיהֶם אֵינֶן מוֹלִידִין. אָמְרוּ לָהֶן
הַנוֹגְשִׁים, אִם אַתֶּם הוֹלְכִין לִישָׁן בְּבֵתֵיכֶם
עַד שְׂאֵנוּ מְשַׁלְּחִין אַחֲרֵיכֶם בַּבֶּקֶר, הַיּוֹם
עוֹלָה לְשַׁעַה וְלִשְׁתַּיִם וְאֵין אַתֶּם מְשַׁלְּמִין
אֶת הַסְּכּוּם שְׁלַכֶם, שְׂנֵאמַר (שמות ה'
יג): וְהַנְּגִשִׁים אָצִים לְאֹמֶר וּגו', וְהֵיוּ יִשְׁנִין
עַל הָאָרֶץ. אָמַר לָהֶן הָאֱלֹהִים, אֲנִי
אָמַרְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיהֶם שְׂאֵנִי מִרְבָּה
בְּנֵיו כְּפּוֹכְבִים, דְּכָתִיב (בראשית כב, יז):
כִּי בָרַךְ אֲבָרְכְךָ וְהִרְבָּה אֲרַבָּה וּגו', וְאַתֶּם
מִתְחַכְּמִים לָהֶן שְׁלֹא יִרְבוּ, נִרְאָה אֵיזָה
דְּבַר עוֹמֵד אוֹ שְׁלִי אוֹ שְׁלַכֶם, מִיָּד
(שמות א, יב): וְכֹאשֶׁר יַעֲנוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבָּה

[God] suckled Him [The Children of Israel] with honey from the rock..." (Deuteronomy 32:13). And as soon as the Egyptians would become aware of this, they sought to kill them. And a miracle happened, and the children were swallowed up by the earth, and bulls would come and plow the ground above them, as it is written: "Upon my back the plowers plowed" (Psalms 129:3). And once the Egyptians would pass, the infants would rise up from the mud like grass from the field, as it is written: "I have made you grow like the plantlings in the field..." (Ezekiel 16:7) And when the babes grew, they would flock to their homes in great droves, as it says: "And you came in all your finest and dressiest," (Ezekiel 16:7) - do not read "finest and dressiest" but rather "flocked in droves." And when the Lord Blessed be He

וגו'. דַרְשׁ רַבִּי עֲקִיבָא, בְּשֹׁכֵר נָשִׁים
צִדְקָנִיּוֹת שֶׁהָיוּ בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר נִגְאָלוּ
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וּמָה עָשׂוּ, בְּשָׁעָה שֶׁהָיוּ
הוֹלְכוֹת לְשֹׂאֵב מַיִם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִזְמַן לָהֶם דָּגִים קֹטְנִים בְּכַדֵּיהֶן, וְשׂוֹאֲבֵי
מַחְצָה מַיִם וּמַחְצָה דָּגִים, וּמוֹלִיכוֹת אֶצֶל
בַּעֲלֵיהֶן וְשׂוֹפְתוֹת לָהֶם שְׂתֵי קִדְרוֹת,
אַחַת שֶׁל חֲמִין וְאַחַת שֶׁל דָּגִים,
וּמֵאֲכִילוֹת אוֹתָן וּמִרְחִיצוֹת אוֹתָן וְסֹכוֹת
אוֹתָן וּמִשְׁקוֹת אוֹתָן, וְנִזְקָקוֹת לָהֶם בֵּין
שְׂפֵתַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים סח, יד): אִם
תִּשְׁכַּבוּ בֵּין שְׂפֵתַיִם כְּנֹפֵי יוֹנָה נִחְפָּה
בְּכֶסֶף, בְּשֹׁכֵר שֶׁשָּׁכְבוּ בֵּין שְׂפֵתַיִם, זָכוּ
יִשְׂרָאֵל לְבִזְתַּת מִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: כְּנֹפֵי יוֹנָה
נִחְפָּה בְּכֶסֶף. וְכִיּוֹן שֶׁמֵתְעַבְרוֹת בְּאוֹת
לְבַתֵּיהֶן, וְכִיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ זְמַן מוֹלִידֵיהֶם,
הוֹלְכוֹת וְיוֹלְדוֹת בְּשָׂדֵה תַּחַת הַתְּפוּחַ,
שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ח, ה): תַּחַת
הַתְּפוּחַ עוֹרְרֵתִיךְ. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שׁוֹלַח מְלָאךְ מְשֻׁמֵי מְרוֹם, וּמִנְקָה אוֹתָם
וּמְשַׁפֵּר אוֹתָם, כְּחֵיָה זוֹ שֶׁמְשַׁפֵּרֶת אֶת
הַזָּד, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל טז, ד):
וּמוֹלִדוֹתֶיךָ בְּיוֹם הַיּוֹלֶדֶת אוֹתְךָ וְגו'!
וּמִנְקִיט לָהֶם שְׁנֵי עֲגוּלִין, אֶחָד שֶׁל שָׁמֶן
וְאֶחָד שֶׁל דָּבֶשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב, יג):

revealed Himself at the Sea of Reeds, they were the first to recognize Him instantly, as it says: "THIS is my God, and I will praise Him." (Exodus 15:2).

וַיִּנְקְהוּ דָבַשׁ מִסֵּלַע וְגו'. וְכִינּוּן שְׁמֵיכִירִין
בְּהֵם הַמְצָרִיִּים רָצוּ לְהִרְגָם, וְנַעֲשֶׂה לָהֶן
נִס וְנִבְלָעִין בְּקִרְקַע, וּמְבִיאִין שְׁוֹרִים
וְחֹרְשִׁין עַל גְּבִיהֶן, שְׁנֹאֲמֵר (תהלים
קכט, ג): עַל גְּבִי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים. וּלְאַחַר
שְׁהוֹלְכִין מְבַצְבְּצִין וְיוֹצֵאִין כְּעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה,
שְׁנֹאֲמֵר (יחזקאל טז, ז): רַבְּבָה כְּצֶמַח
הַשָּׂדֶה נִתְתִּיךְ וְגו'. וְכִינּוּן שְׁמֵתַגְדְּלִין בְּאִין
עֲדָרִים עֲדָרִים לְבִתְיָהֶם, שְׁנֹאֲמֵר
(יחזקאל טז, ז): וְתִבְאִי בְּעַדֵי עַדְיִים, אֶל
תִּקְרִי בְּעַדֵי עַדְיִים, אֶלָּא בְּעַדְרֵי עַדְרִים.
וְכִשְׁנִגְלָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַיָּם,
הֵם הִכִּירוּהוּ תַחֲלָה, שְׁנֹאֲמֵר (שמות טו,
ב): זֶה אֱלֹהֵי וְאַנְוָהוּ,

Pharaoh's Daughter

Sforno on Exodus 2:5:1

(ה) לרחוץ על היאור. She had a view of the river, her room in the palace bordering on the embankment. No doubt, royal etiquette would not

ספורנו על שמות ב' ה': א'

(ה) לרחוץ על היאור בחדר של מלך שהיה סמוך ליאור ומביט בו. כי אמנם כבודה בת מלך פנימה בלי ספק לא יצאה אל היאור:

permit an Egyptian princess to actually bathe in the river. [the author was alerted by the preposition על instead of ב, “in,” in front of the word יאור. Ed.]

Sforno on Exodus 2:5:3

(5) ותשלח את אמתה, the servant who was attending her at the time when she bathed herself. All of this happened at the instigation of G'd so that she would not dispatch one of her regular attendants as she might mistakenly place her trust in them and such an attendant would throw the baby in the river.

ספורנו על שמות ב'ה':ג'

(ה) ותשלח את אמתה האמה המשרתת אותה אז לרחוץ. וכל זה ברצון אלהי שלא תשלח אחת מהנערות החשובות ותסמוך עליה, ואולי תבחר להשליכו אל היאור:

Megillah 13a:3-4

[It is written], “And his wife the Jewess bore Yered the father of Gedor, and Hever the father of

מגילה י"ג א:ג'-ד'

(דברי הימים א ד, יח) ואשתו היהודיה ילדה את ירד אבי גדור ואת חבר אבי שוכו ואת יקותיאל אבי זנוח ואלה בני

Socho, and Yekutiel the father of Zanoah, and these are the sons of Bitya the daughter of Pharaoh, whom Mered took” (I Chronicles 4:18). Why was she [the daughter of Pharaoh] called a Jewess?

Because she repudiated idolatry, as it is written, “And the daughter of Pharaoh went down to bathe in the river,” (Exodus 2:5) and R.

Yohanan, [commenting on this,] said that

בתיה בת פרעה אשר לקח מרד אמאי
קרי לה יהודיה על שום שכפרה בע"ז
דכתיב (שמות ב, ה) ותרד בת פרעה
לרחוץ על היאור ואמר רבי יוחנן

Megillah 13a:4

Why was she [the daughter of Pharaoh] called a Jewess? Because she repudiated idolatry, as it is written, “And the daughter of Pharaoh went down to bathe in the river,” (Exodus 2:5) and R.

Yohanan, [commenting on this,] said that

מגילה י"ג א:ד'

אמאי קרי לה יהודיה על שום שכפרה
בע"ז דכתיב (שמות ב, ה) ותרד בת
פרעה לרחוץ על היאור ואמר רבי יוחנן

Megillah 13a:4

she went down to cleanse herself
from the idols of her father's house.

מגילה י"ג א:ד'

שירדה לרחוץ מגילולי בית אביה

Rashi on Megillah 13a:4:1

To cleanse - to immerse, i.e. to
convert.

רש"י על מגילה י"ג א:ד' א'

לרחוץ - לטבול (לשון) גירות:

Exodus 1:9-22

And he said to his people, "Look,
the Israelite people are much too
numerous for us. Let us deal
shrewdly with them, so that they
may not increase; otherwise in the
event of war they may join our
enemies in fighting against us and
rise from the ground." So they set
taskmasters over them to oppress
them with forced labor; and they

שמות א':ט'-כ"ב

וַיֹּאמֶר אֶל-עַמּוֹ הַזֶּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב
וְעַצוּם מְמֹנָה: הֲבֵה נִתְחַכְמָה לָּו
פֶּן-יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי-תִקְרָאנָה מִלְחָמָה
וְנוֹסֵף גַּם-הוּא עַל-שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם-בָּנוּ
וְעָלָה מִן-הָאָרֶץ: וַיִּשְׂימוּ עָלָיו שְׂרֵי מִסִּים
לְמַעַן עַנּוֹתוֹ בְּסִבְלָתָם וַיִּבְנוּ עָרֵי מִסְכָּנוֹת
לְפָרְעֹה אֶת-פְּתֹם וְאֶת-רַעַמְסֵס: וְכֹאשֶׁר
יַעֲבֹד אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיִּקְצֹוּ מִפְּנֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיַּעֲבְדוּ מִצְרַיִם אֶת-בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּפָרְךְ: וַיִּמְרְרוּ אֶת-חַיֵּיהֶם

built garrison cities for Pharaoh: Pithom and Raamses. But the more they were oppressed, the more they increased and spread out, so that the [Egyptians] came to dread the Israelites. The Egyptians ruthlessly imposed upon the Israelites the various labors that they made them perform. Ruthlessly they made life bitter for them with harsh labor at mortar and bricks and with all sorts of tasks in the field. The king of Egypt spoke to the Hebrew midwives, one of whom was named Shiphrah and the other Puah, saying, “When you deliver the Hebrew women, look at the birthstool: if it is a boy, kill him; if it is a girl, let her live.” The midwives, fearing God, did not do as the king of Egypt had told them; they let the boys live. So the king of Egypt summoned the midwives and said to them, “Why have you done this thing, letting the boys live?”

בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֶמֶר וּבְלִבָּנִים
וּבְכָל־עֲבֹדָה בְּשָׂדֵה אֶת כָּל־עֲבֹדֹתָם
אֲשֶׁר־עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ
מִצְרַיִם לְמִילֵדֹת הָעֵבְרִית אֲשֶׁר שֵׁם
הָאֶחָת שִׁפְרָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פּוּעָה:
וַיֹּאמֶר בְּיַלְדֹכֶן אֶת־הָעֵבְרִיּוֹת וְרֵאִיתֶן
עַל־הָאֲבָנִים אִם־בֵּן הוּא וְהַמַּתָּן אֹתוֹ
וְאִם־בַּת הִיא וְחָיָה: וַתִּירֶאן הַמִּילֵדֹת
אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
אֲלֵיהֶן מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַתַּחֲיֶינן אֶת־הַיְלָדִים:
וַיִּקְרָא מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְמִילֵדֹת וַיֹּאמֶר לָהֶן
מִדּוּעַ עָשִׂיתֶן הַדָּבָר הַזֶּה וַתַּחֲיֶינן
אֶת־הַיְלָדִים: וַתֹּאמְרֶנן הַמִּילֵדֹת
אֶל־פְּרֹעֹה כִּי לֹא כֹנָשִׁים הַמִּצְרַיִת
הָעֵבְרִית כִּי־תַיִוֹת הֵנָּה בְּטָרֶם תָּבֹאוּ
אֲלֵהֶן הַמִּילֵדֹת וַיִּלְדוּ: וַיִּיטֹב אֱלֹהִים
לְמִילֵדֹת וַיִּרְבַּ הָעָם וַיַּעֲצֻמוּ מֵאֵד: וַיְהִי
כִּי־יִרְאוּ הַמִּילֵדֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ
לָהֶם בָּתִּים: וַיִּצּוּ פְּרֹעֹה לְכָל־עַמּוֹ לֵאמֹר
כָּל־הַבֶּן הַיְלִיד הַיְאֹרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ
וְכָל־הַבַּת תַּחֲיֶינָה: (ו)

The midwives said to Pharaoh,
“Because the Hebrew women are
not like the Egyptian women: they
are vigorous. Before the midwife
can come to them, they have given
birth.” And God dealt well with the
midwives; and the people
multiplied and increased greatly.
And because the midwives feared
God, He established households for
them. Then Pharaoh charged all his
people, saying, “Every boy that is
born you shall throw into the Nile,
but let every girl live.”

Source Sheet created on Sefaria by Tali Rothstein